

MSB 265

MORE SEED AND BREAD

KORTE BIJBELSE BOODSCHAPPEN VAN

THE WORD OF TRUTH MINISTRY

oprichter: Otis Q. Sellers – directeur: David R. Hetteema

De gelijkenis van de arbeiders in de wijngaard

Door M.B. Hammond

Jezus onderwees het gewone volk met vele gelijkenissen toen Hij hier op aarde was. Een van die gelijkenissen was de 'gelijkenis van de arbeiders in de wijngaard', wat verwijst naar de gelijkenis die Christus tot zijn discipelen sprak in Mattheüs 20:1-16. Jezus maakte een belangrijk punt, maar wat was dat precies?

Om deze gelijkenis te begrijpen, is het noodzakelijk om de discussie te bekijken die er direct aan vooraf is gegaan. In het gesprek met de rijke jongeling (Matt.19:16-22) had Christus hem ondervraagd en hij beweerde dat hij rechtvaardig was omdat hij alle genoemde wetten in acht had genomen, maar hij was niet in staat om afstand te doen van zijn rijkdom, waarop Jezus zei: **“Voorwaar, Ik zeg u, een rijke zal moeilijk het Koninkrijk der hemelen binnengaan. Wederom zeg Ik u, het is gemakkelijker, dat een kameel gaat door het oog van een naald dan dat een rijke het Koninkrijk Gods binnengaat”** (Matt.19:23-24).¹ Zijn discipelen waren verbaasd en zeiden: **“Wie kan dan behouden worden?”**, omdat zij ervan overtuigd waren dat de rijken een bevoorrechte positie bij God hadden, zoals zij de armen hadden laten geloven.

Jezus zei toen tegen zijn discipelen: **“Voorwaar, Ik zeg u, gij, die Mij gevolgd zijt, zult in de wedergeboorte (opstanding), wanneer de Zoon des mensen op de troon zijner heerlijkheid zal zitten, ook op twaalf tronen zitten om de twaalf stammen van Israël te richten. En een ieder, die huizen of broeders of zusters of vader of moeder of kinderen of akkers heeft prijsgegeven om mijn naam, zal vele malen meer terugontvangen en het eeuwige**

---

¹ Tenzij anders vermeld, zijn de citaten uit de NBG-vertaling van 1951.

(aionische) **leven erven. Maar vele eersten zullen de laatsten zijn, en vele laatsten de eersten**” (Matt.19:28-30). De laatste uitspraak wordt herhaald in Mattheüs 20:16 en dit is een sleutel tot het begrip dat wij nastreven.

De gelijkenis is een, zij het cryptische, uitleg over de manier waarop het persoonlijke offer van zijn discipelen rijkelijk zou worden beloond. De discipelen van Christus behoorden tot de arme ‘zondaars’ in Israël, zoals de Farizeeën (de Joden) iedereen noemden (tollenaars en hoeren) die niet tot hun hoge stand (rijk/zelfingenomen) behoorden. Deze mannen (de Joodse leiders) waren de eersten, of de meest vooraanstaande onder de Israëlieten van die tijd, en hoewel ze geen Leviëten waren, hadden ze de positie van wetgevers voor zichzelf opgeëist. Christus legde dus uit dat in het Koninkrijk de posities omgekeerd zijn, met de Farizeeën aan het einde van de rij en niet vooraan met de discipelen van Christus. Dit bracht de discipelen in verwarring. Christus benadrukte echter dat de posities van dienstbaarheid met autoriteit en gezag niet gebaseerd waren op het geluk van hun afkomst, maar op zijn eigen criteria.

De opvatting dat God mensen beloont op basis van zijn eigen keuze is dus fundamenteel aan het onderwerp van de gelijkenis. Net als in de geschiedenis van Job kan God handelen of zwijgen; evenzo kan Hij keuzes maken en kan niemand klagen dat God oneerlijk is, want zijn keuzes zijn altijd rechtvaardig.

Dit bevestigt het recht van God om te heersen over zijn schepping. Even later in Mattheüs 20 kwam de moeder van de zonen van Zebedeüs (Jakobus en Johannes) naar Jezus toe om te vragen of haar zonen een speciale plaats mochten krijgen, de ene aan zijn rechterhand en de andere aan zijn linkerhand. Christus antwoordde haar: **“Gij weet niet wat gij vraagt. Kunt gij de beker drinken, die Ik zal drinken?... Mijn beker zult gij wel drinken, maar het zitten aan mijn rechterzijde en linkerzijde staat niet aan Mij te geven, maar het is voor hen, voor wie het bereid is door mijn Vader”** (Matt.20:22-23). De andere discipelen waren hierover ontstemd en Jezus legde hun uit: **“Gij weet, dat de regeerders der volken heerschappij over hen voeren en de rijksgroten oefenen macht over hen. Zo is het onder u niet. Maar wie onder u groot wil worden, zal uw dienaar zijn, en wie onder u de eerste wil zijn, zal uw slaaf zijn; gelijk de Zoon des mensen niet gekomen is om Zich te laten dienen, maar om te dienen en zijn leven (ziel) te geven als losprijs voor velen”** (Matt.20:25-28). Zo maakte Christus duidelijk dat zijn Koninkrijk een “rechtvaardig Koninkrijk” zal zijn, waarin de leiders (die wij “openbare dienaren”² noemen) werkelijk dienaren van God voor de volkeren zullen zijn. Toch merken we op dat, wat iemands positie in het dienen ook moge zijn, in een rechtvaardig Koninkrijk dat dienen bedoeld is voor het welzijn van degenen die gediend worden, aangezien God altijd rechtvaardig is en zijn keuze altijd gebaseerd is op zijn liefde voor zijn schepping. Aangezien liefde die houding en/of dat gedrag is dat het grootste goed zoekt voor het voorwerp van de liefde, zal God deze liefde op een merkbare wijze uitbreiden naar alle volken in het Koninkrijk.

Laten we tegen deze achtergrond het onderwerp eens nader bekijken. De gelijkenis begint als volgt: **“Want het Koninkrijk der hemelen is gelijk aan een heer des huizes, die des morgens vroeg (bij zonsopgang, rond 6 uur) arbeiders voor zijn wijngaard ging huren. Toen hij het met de arbeiders eens geworden was voor een schelling (een dagloon) ‘s daags, zond hij hen in zijn wijngaard. En omstreeks het derde uur (9 uur ‘s ochtends) ging hij naar buiten en zag nog anderen werkloos op de markt staan, en hij zeide tot hen: Gaat ook gij in de wijngaard en wat billijk is zal ik u geven. En zij gingen”** (Matt.20:1-4).

Om dit als een gelijkenis te kunnen beschouwen, moeten we eerst achterhalen welke parallellen Christus trok. De landeigenaar (‘heer des huizes’) lijkt Jezus Christus zelf te zijn, de belichaming van God; de wijngaard lijkt de wereld van Christus’ tijd in Judea te zijn. De ‘beloning’ voor het werk in de wijngaard staat voor de beloning voor arbeiders die voor God werken. Hij gaf geen oordeel over hun ijver of hun aanspraak op leiderschap. De vraag is nu: ‘Wie zijn de arbeiders?’ Zijn het de gewone Joden, de volgelingen van Christus, of de schriftgeleerden en Farizeeën die de positie van wetgevers hadden ingepikt van de rechtmatige erfgenamen, het Levitische priesterschap? Zijn de leden van de verschillende groepen op een of andere manier gerelateerd aan het tijdstip waarop ze in de wijngaard kwamen werken? Aangezien niet wordt gezegd dat deze arbeiders de opbrengst van de wijngaard oogsten, is het twijfelachtig of dit een eschatologische (eindtijd) gelijkenis is; wat symboliseert hun arbeidsduur dan? Het afgesproken dagloon, een schelling (een penning, St.Vert.), zou de beloning kunnen zijn die verband houdt met de opstanding ten leven in het Koninkrijk. Een dergelijke beloning is zeer waardevol, maar de schelling is slechts een symbool van Gods beloning. Van al deze groepen wordt verwacht dat zij de opstanding zullen zien, maar hun dienst zal door Christus worden gegeven.

De gelijkenis gaat verder: **“Omstreeks het zesde en het negende uur (12 uur 's middags en 3 uur 's middags) ging hij wéér naar buiten en handelde evenzo. Toen hij omstreeks het elfde uur (rond 17.00 uur) naar buiten ging, vond hij**

---

² Engels: ‘public servants’. De Nederlandse vertaling ‘ambtenaren’ zou het punt van de schrijver niet verduidelijken. (vert.)

nog anderen staan en zeide tot hen: **Waarom staat gij hier de gehele dag werkloos? Zij zeiden tot hem: Omdat niemand ons gehuurd heeft. Hij zeide tot hen: Gaat ook gij in de wijngaard. Toen de avond viel (omstreeks 18.00 uur), zeide de heer van de wijngaard tot zijn opzichter: Roep de arbeiders en betaal het loon uit, te beginnen bij de laatsten, tot de eersten. Toen zij, die omstreeks het elfde uur gehuurd waren, kwamen, ontvingen zij ieder een schelling. En toen de eersten kwamen, meenden dezen, dat zij meer zouden ontvangen. En zij ontvingen eveneens ieder een schelling. Toen zij die ontvingen, morden zij tegen de heer des huizes, en zij zeiden: Deze laatsten hebben één uur gewerkt en gij hebt hen met ons gelijkgesteld, die een zware dag en de hitte hebben doorstaan” (Matt.20:5-12).**

Dit deel van het verhaal roept meer vragen op. Hebben de tijdsaanduidingen te maken met de functie van de dienst? Was de landeigenaar de arbeiders aan het testen? Is de betaling een soort oordeel? Als de arbeiders dienaren (slaven) van God zijn in dienst van het Joodse volk als priesters en leraren van de wet, dan zou hun arbeid kunnen worden vergeleken met het verzorgen van de wijngaard (het volk Israël en de volkeren van de wereld), en dus met het verspreiden en onderwijzen van de wet (Jes.2:2-5). In Exodus 19:6 had God verkondigd dat de Israëlieten “een koninkrijk van priesters” zouden zijn. Hier had de landeigenaar een overeenkomst om de eerste groep een schelling te betalen, terwijl de latere groepen de impliciete belofte hadden dat de landeigenaar hen rechtvaardig zou belonen volgens zijn eigen inschatting. Als hij hen op de proef stelde, hebben we het probleem van “wat is rechtvaardig?” Aangezien God rechtvaardig is, gaat het nu duidelijk om het element geloof.

De gelijkenis gaat verder met de reactie van de landeigenaar op de klacht van de arbeiders: **“Maar hij antwoordde een van hen en zeide: Vriend (kameraad), ik doe u geen onrecht. Zijt gij het niet met mij eens geworden voor een schelling? Neem het uwe en ga heen; ik wil deze laatsten hetzelfde geven als u. Staat het mij niet vrij met het mijne te doen, wat ik wil? Of is uw oog boos, omdat ik goed ben? Alzo zullen de laatsten de eersten en de eersten de laatsten zijn” (Matt.20:13-16).** De landeigenaar had het volste recht om de laatste man die was aangenomen hetzelfde loon te geven als de eerste man die was aangenomen, ook al had de laatste man maar één uur gewerkt en niet twaalf uur zoals de eerste. De landeigenaar zei dat hij deze beloning wilde geven. Zo is het ook met God, die mensen beloont naar zijn welbehagen (genade). De term ‘vriend’ wordt door Christus ook gebruikt voor Judas toen Hij werd verraden (Matt.26:50), en kan duiden op een vijandige relatie. De landeigenaar zei tegen de klagende man dat hij moest nemen wat hij had verdiend en zijn weg moest gaan; hij had ingestemd met het loon van de landeigenaar en zou tevreden moeten zijn. De arbeiders kregen allemaal dezelfde beloning, ongeacht de duur van hun dienstverband. Of iemand nu op basis van een verbond of op een andere manier God had gediend, de beloning was dezelfde: het leven in het Koninkrijk en een positie zoals Christus die heeft bepaald. De Farizeeën, die dachten dat hun ijverige werk om de wet te handhaven hen een ‘betere plaats in het Koninkrijk’ zou opleveren, kregen deze gelijkenis voorgeschoteld.

Wij denken dat de arbeiders de dienaren van het Koninkrijk vertegenwoordigen en dat het dagloon staat voor de beloning die bestaat uit leven en dienen in het Koninkrijk. De gedachte dat de tijdsaanduidingen verband houden met de duur van het Koninkrijk lijkt vergezocht en is verworpen. Dat de eigenaar de arbeiders op de proef stelde, is evenmin een waarschijnlijk scenario, aangezien er geen eenvoudig bewijs is voor een alternatieve beloning/straf. De vraag is dus: “Waarom beloont de eigenaar alle arbeiders op dezelfde manier?”

We zien hier het verschil tussen geloof en werken. De eerste arbeiders hadden een overeenkomst om voor een vast bedrag te werken en werden betaald voor hun werk. De laatste arbeiders werkten allemaal zonder een specifieke verbintenis, maar vertrouwden alleen op de eerlijkheid van de eigenaar. Dus in genade beloont God hen allemaal hetzelfde; die beloning is het leven in het Koninkrijk. Jezus vertelde zijn discipelen dat zij op twaalf tronen zouden zitten om de twaalf stammen van Israël te oordelen. Dat zou hun beloning zijn. De rijke mannen, de schriftgeleerden en de Farizeeën zouden allemaal tot de minsten van de dienaren van het Koninkrijk behoren. Hun klachten zouden niets veranderen aan Christus' besluit over de rangorde van dienstbaarheid in het Koninkrijk.

De werken van de wet zijn, net als de werken van het geloof, afhankelijk van de genade van God, dat wil zeggen van de Here Jezus Christus. We weten dat God in de bedeling van genade altijd handelt in genade, wat liefde en gunst is voor hen die dat niet verdienen.